

Süleyman MERT
smert73@hotmail.com

Havlisında pademi
Gaşındadır galemi
Yakacaysan beni yak
Yakma bütün alemi

Garanfil eker misin?
Balınan şeker misin?
Bana ettiklerini
Ahrette çeker misin?

Zeytin dalı yüklendi
Annem çok büyüklendi
Yarı görene kadar
Yüregim deliklendi

Kıbrıstürk Halkbilimi'nde bir marka:

Halk Sanatları Vakfı

"HASDER"

Sevgili HALKIN SESİ okuyucuları, "Folklor" sayfamızın ikinci haftasında Halk Sanatları Vakfı'nı, bir başka deyişle HASDER'i konuk ediyoruz.

Kurulduğu 1977 yılından bu yana "Halkbilimi" alanında yaptığı çalışmalarla önemli bir yer edinen HASDER için, "Kıbrıstürk Halkbilimi'nde bir marka" ifadesini kullanmak kanımca pek de abartılı sayılmaz.

Kıbrıstürklerin kurduğu ilk "Folklor" derneği olarak da bilinen HASDER, halk danslarından tutun da oldukça geniş bir yelpazeye sahip Halkbilimi'nin neredeyse tüm öğelerine katkı yaptı.

HASDER, 1977 yılından 2000 yılına kadar 23 yıl halkbilimi çalışmalarının yanı sıra, çocuk ve gençlik kulüpleri, çevre, vatandaşlık ve tüketici hakları gibi konularda çalışmalarını sürdürdü. Üyelerinin onayı ile 2001 yılından itibaren "Halk Sanatları Vakfı" adını alan HASDER, bu isimde 5 Haziran 2001 tarihinde tescillendi.

Kıbrıs folklorunu araştırmak ve yaymak

Genelde Kıbrıs, özde Kıbrıs Türk folklorunu araştırmak, yaymak, zenginleştirmek; toplum yarınca eğitsel-kültürel faaliyetlerde bulunmak ve halkın öz değerlerine sahip çıkmasını amaçlayan bir sivil toplum kuruluşu olan HASDER, 32 yıldır etkinlikler düzenlemektedir.

Çalışmalarını gönüllülük esasına bağlı olarak sürdüren HASDER'in her meslek ve her yaşta üyesi bulunmaktadır. Halk dansları öğretimi yanı sıra, alan araştırmaları, halk şarkıları, oyun ve müzik derlemeleri, tiyatro, bilimsel toplantı, folklorik sergi, kitap-dergi yayını ve çocuklara, gençlere yönelik birçok etkinliği başarı ile bünyesinde barındırmıştır.

İlk bilimsel çalışmalar

Kıbrıstürk toplumunda 1970'li yılların sonundan itibaren ve 1980'li yıllarda Halk dansları üzerinde ilk bilimsel çalışmaları yapan ve yayımlayan HASDER, 'Otantik Halk Dansları' yanında, 'Stilize Halk Danslarını' da folklorumuza kazandıran ve bunları sahneleyen kuruluş olarak kabul görmektedir.

"HASDER'in her yaşta oyuncusunun görev aldığı ekipleri, her yıl yurtiçi ve yurtdışında çeşitli festivallerde gösteriler yaptı. Gıysileri ve dans figürleri ile genelde otantik bir gösteri anlayışına sahip olan HASDER, oyun müziklerinde de aynı anlayışla hareket ediyor.

Kıbrıs'ta halen oynanmakta olan "Sarhoş Zeybeği", "Abdal Zeybeği", "Karşılama", "Susta", "Mandira", "Garutsarı", "Bardak Oyunu", "Bıçak Oyunu", "Mendil Oyunu" ve "Fistukya" gibi oyunları köylerde yaptığı araştırmalar sonucunda derleyerek sahneye ve folklorumuza kazandıran HASDER, araştırmalarının bulunduğu pek çok dans ve şarkının notalarını, 1986 yılından beri yayınlamakta olduğu "Halkbilimi Dergisi'nde" sunmaktadır.

Uluslararası ilk festivalde HASDER imzası

Kuzey Kıbrıs'ta uluslararası ilk festival olan "I. Uluslararası Halkoyunları Festivalini" 1986 yılında, Turizm ve Kültür Bakanlığı ile birlikte düzenleyen HASDER, ülkemizde düzenlenen ilk uluslararası çocuk festivali olan "I. Uluslararası Çocuk ve Barış Festivalini" de 1995 yılında, Milli Eğitim ve Kültür Bakanlığı ile birlikte organize etti. HASDER, halen gerçekleştirilmekte olan Lefkoşa Uluslararası Halk Dansları Festivali'nin organizatörlerindedir.

Folklor motifleriyle zenginleştirilmiş tiyatro oyunları

HASDER Tiyatro Kolu, geleneksel folklor motifleriyle zenginleştirilmiş oyunları sahneye, ülkemizde ilk kez halkdanslarını, bir tiyatro oyunu içinde sergiledi. Bu oyunlardan bazıları "Köyden Şehere Merhaba", "Büyücü Kadın", "Sünnet" ve "Kız Seni Orakta Gördüm" isimli sahnelenmiştir. Tiyatro Kolu, bu oyunlar yanında "Günün Adamı" ve "Limnidi Ateşinden Bugüne" isimli çağdaş oyunları da sahnelledi.

Halkbilimi sempozyumları ve Çocuk Masal Şöleni

Folklor araştırmaları ve çalışmalarına öncülük yapan HASDER, 1983 yılından itibaren her yıl düzenlemekte olduğu "Halkbilimi Sempozyumları" ile Halk Danslarını, gelenek ve göreneklerimiz bilimsel olarak tartışmaya açtı. Bugüne kadar yerli, yabancı pek çok araştırmacı bu "Sempozyumlarda" bildiri sundu. Halkbilimi dergisinde yayınlanan bu bildiriler ayrıca, "Kültür Dairesi" tarafından bugüne kadar 4 kitap halinde yayınlandı.

HASDER, çocuklara yönelik ise 1987 yılından itibaren her yıl "masal anlatma geleneğini yaşatmak" için "Çocuk ve Masal Şöleni" düzenlemektedir.

Halkbilimi dergisi ve rekor sayıda ödül

Kıbrıs Türkleri tarafından Kıbrıs'ta yayınlanan ilk Türkçe folklor dergisi olan "Halkbilimi", 1986 yılından beri yayın hayatına devam ediyor. Derginin en son 56. sayısı yayınlandı.

Bugüne kadar yapmış olduğu tüm bu çalışmalarından dolayı HASDER, ülke içinde ve ülke dışında pek çok ödül aldı. İşte HASDER'in aldığı bazı ödüller:

"Türk Bankası Kültür Sanat Ödülü (1986)", "Necati Özkan Vakfı Kültür Sanat Ödülü (1994)", "Motif Folklor Dergisi (Türkiye) Folklor Hizmet Ödülü (1999)", "Folklor Araştırmaları Kurumu (Türkiye) Folklor Hizmet Ödülü (2000)", "KITOB 2. Green Olive Özel Turizm Ödülü (2004)"

Halk Sanatları Enstitüsü ile Kıbrıs Folklor Arşiv ve Kütüphanesi

HASDER, 1999 yılından itibaren kendini yenileyerek ve yeniden yapılandırma yoluna gider. HASDER, profesyonel bir sivil toplum örgütü olmak için yeni projeler üretir. Bu projelerden biri olan Halk Sanatları Enstitüsü Kıbrıs'a özgü renk, desen ve motiflerin kullanıldığı el sanatlarını üretmeyi, sergilemeyi, satmayı ve bu alanda kurslar düzenleyerek yaygınlaştırmayı amaçlamaktadır. Bir diğer proje olan Kıbrıs Folklor Arşiv ve Kütüphanesi, Birleşmiş Milletler Proje Hizmetleri Ofisi "UNOPS" tarafından sağlanan hibeye ile desteklenerek kuruldu. Arşivde 2002 yılından itibaren toplumun hizmetine sunulan 5 bin kitap, 10 bin civarında belge, fotoğraf ve 1980'li yıllarda köy araştırmalarında kaydedilmiş 500 civarında ses ve videobandı yer almaktadır.

